

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.689/2013/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a N-né M. V. (címe) pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. P. Gy. jogtanácsos ügyintézője mellett az Országos Bírósági Hivatal Elnöki Titkárság Jogi Képviseleti Osztálya (címe) által képviselt Miskolci Törvényszék (címe) alperessel szemben bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 5.P.20.366/2013/16. számú ítélete ellen a felperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét 10 000 (tízezer) Ft-ra leszállítja, egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 5 000 (ötezer) Ft másodfokú perköltséget.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A Miskolci Városi Bíróságon a felperes édesanyja, **F. Z-né F.M.E.**, mint letévő kérelmére peren kívüli eljárás indult. A bírói letéti eljárásban **F.M.E.** letévő - közös tulajdon megszüntetése címén fennálló kötelezettsége rendezésére - 99 760 Ft-ot helyezett bírói letétbe a felperes édesapja, **F. Z.** letéteményes javára. A Miskolci Városi Bíróság a Pk.50.577/1986/8. számú végzésével a letétet a letéteményes javára kiutalta.

F. Z. 2003. május hó 21. napján elhunyt.

F.M.E. letévő tudomása szerint volt házastársa a letétbe helyezett és kiutalt összeget nem vette fel, ezért 2007. február hó 14. napján kérelmet terjesztett elő a letét visszakövetelése

iránt. E kérelem kapcsán az eljáró bírósági titkár megkereste a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalát annak közlése érdekében, hogy a letét kifizetése megtörtént-e. A gazdasági hivatal közlése szerint az 1986. évi letéti kartonok 2004. december hó 8. napján selejtezésre kerültek, így a kifizetésről nyilatkozni nem tudott. Ezt követően a Miskolci Városi Bíróság a 2007. március hó 1. napján kelt 7.Pk.50.577/1986/13. számú végzésével a letét visszakövetelése iránti kérelmet elutasította. A végzés indokolása szerint a jogosult letéteményes a teljesítési letét kiutalását az elévülési időn belül kérheti, a letevő pedig az elévülést követő 5 éven belül kérheti a letét visszaadását. Minthogy **F.M.E.** a letétet csak ezen határidő leteltét követően kérte vissza, kérelme nem volt alapos.

A jelen per felperese e végzés meghozatala után, 2007. március hó 10. napján iratmásolatok kiadását kérte. Kérelméhez csatolta **dr.K. K. "m-i"** közjegyző 3126.Kjö.296/2003/10. számú hagyatékátadó végzését, valamint az azt kijavító 12. sorszámú végzést, ezzel igazolva, hogy ő néhai **F. Z,**nak a törvényes örököse. A kérelmét a Miskolci Városi Bíróság 2007. április hó 2. napján kézbesített küldeményével teljesítette.

A letét visszakövetelése iránti kérelmét elutasító 7.Pk.50.577/1986/13. számú végzés ellen **F.M.E.** fellebbezéssel élt. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 2.PKf.21.551/2007/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését annak érdemben helyes indokai alapján helybenhagyta. Mivel a jogosult 2003. évben elhalálozott, amiért a bíróság a másodfokú végzést nem tudta kézbesíteni a részére, felhívta a letevőt, hogy jogutódlás megállapítása iránt terjesszen elő kérelmet. A bíróság a 7.Pk.50.577/1986/29. számú végzésével megállapította, hogy néhai **F. Z,** letéteményes jogutódjai a jelen per felperese, valamint ifj. **F. Z,**. A végzés indokolásában utalt arra, hogy a jogutódlás megállapítására a letéti eljárásban azért volt szükség, hogy a városi bíróság a másodfokú bíróság végzését kézbesíteni tudja. A végzés a felperes részére 2007. október hó 2. napján kézbesítésre került.

A felperes 2007. október hó 17. napján érkeztetett beadványában a 29. sorszámú végzésre tekintettel tájékoztatást kért arra vonatkozóan, hogy miért kellett jogutódnak lennie az eljárásban, és mint örökösnek, milyen szerepe van az ügyben. A bíróság a jogutódlás megállapításának okáról őt a 33. sorszámú végzésével tájékoztatta. A felperes 2007. december hó 7. napján a 2.Pkf.21.551/2007/2. számú végzésre hivatkozással kérelmet terjesztett a letét és annak járulécai kifizetése iránt.

Időközben a letevő felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a letét visszaadását elutasító jogerős határozattal szemben. A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.III.20.071/2008/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította. A végzést a felperes részére a Miskolci Városi Bíróság 2008. június hó 6. napján kézbesítette.

2010. szeptember hó 17. napján érkeztetett beadványában a felperes ismételtén kérte a letét és járulécai kifizetését, egyúttal sérelmezte, hogy a 2007. december hó 7. napján benyújtott kérelmére nem kapott választ. A városi bíróság a 46. sorszámú végzésével tájékoztatta a felperest, a korábbi beadványára akként reagált, hogy az iratokat felterjesztette a Legfelsőbb Bíróságra. A végzés utalt arra is, hogy az érintett letéti karton 2004. évben selejtezésre került.

2010. december hó 2. napján a felperes újból kérelmezte a letét kifizetését, mely kérelmére a bíróság 48. sorszámú végzésével adott tájékoztatást, amelyet a korábbi tájékoztatásához képest annyival egészített ki, miszerint a bíróság az eljárásban minden beadvány esetén tájékoztatta a résztvevőket, illetőleg határozatot hozott, tájékoztatási kötelezettségének e végzéssel is eleget tett, ezért az iratokat irattárba helyezi.

2011. január hó 21. napján előterjesztett beadványában a felperes továbbra is azt sérelmezte, hogy a 2007. december hó 7. napi kérelme tekintetében érdemi intézkedés nem történt, megfelelő tájékoztatást nem kapott, ezért továbbra is kérte az eljárás folytatását. A Miskolci Városi Bíróság az 50. sorszám alatt a 48. sorszámú végzésével szó szerint megegyező végzést bocsátott ki.

A felperes módosított keresetében az alperest 300 000 Ft nem vagyoni kár és annak 2008. január hó 7. napjától járó késedelmi kamata, illetőleg perköltségének megfizetésére kérte kötelezni, valamint a Miskolci Városi Bíróság Pk.50.577/1986/13. sorszámú határozatának kiadására. Hivatkozása szerint az alperes megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogát, mely jogsértő eljárás az egészségét és emberi méltóságát is sértette. Ez számára stresszt jelentett, mely lelki állapot „tartós hatást idéz elő”.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségében való marasztalását kérte.

Az elsőfokú bíróság a 16. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította, és kötelezte őt, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 12 700 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 39 000 Ft kereseti illeték az állam terhén marad.

Határozatának indokolása szerint a felperes egyik kereseti kérelme okirat - a Miskolci Városi Bíróság 7.Pk.50.577/1986/13. számú végzésének - kiadására irányult. Az elsőfokú bíróság ezen eljárás iratait a Debreceni Járásbíróság 25.P.20.083/2013. számú iratainak ismertetése körében a jelen per anyagává tette, és a kereseti kérelemmel érintett végzést a felperes részére - kérelmére - a Pp. 119. §-a alapján másolatban kiadni rendelte, amelyet a felperes 2013. május hó 27. napján átvett. Ezt követően azon felhívására, hogy ezen kereseti kérelmét fenntartja e, a felperes azt nyilatkozta, hogy a 7.Pk.50.577/1986/13. számú végzést nem kéri megküldeni. A bírói gyakorlat szerint a fél nyilatkozata csak akkor tekinthető a kereseti kérelemtől való elállásnak (a kereset leszállításnak), ha az egyértelmű, világos, félreértést nem engedő. A felperes azonban továbbra is kérte a Miskolci Városi Bíróság terhére értékelni azt, hogy nem küldte meg korábban a hivatkozott végzést, és hogy nem biztosított ellene jogorvoslatot. Erre tekintettel a felperes nyilatkozatát az elsőfokú bíróság úgy tekintette, hogy a kereseti kérelmét e vonatkozásban is fenntartja.

A 7.Pk.50.577/1986. számú eljárásban a felperes nem kérte e végzés másolatban történő kiadását. Másolatot 2007. március hó 20. napján a 2., 4., 5., 6., 8., 9., 11. és 12. sorszámú iratokról kért, amelyeket a városi bíróság 2007. április hó 2. napján kézbesített is a részére.

Ugyanilyen módon kérhette volna a 13. sorszámú végzés másolatát is a városi bíróságon, ám ezt nem tette. Ezen okok miatt az elsőfokú bíróság a felperes okirat kiadása iránti keresetét elutasította.

A felperes a kártérítésre irányuló keresetét arra alapozta, hogy az alperes megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogát, ami az egészségének és az emberi méltóságának sérelmét jelenti, amely tartós stresszt és feszültséget okozott számára.

A felperes nyilatkozatainak tartalmából és az eljárás során megjelölt törvényhelyekből (Pp. 2. §-a, Pp. 23. §-a (2) bekezdésének b) pontja) az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy kérelme a Pp. 2. §-ának (1) bekezdésében alapvető szinten előírt, a perek tisztességes lefolytatásának követelményéhez, valamint a Ptk. 349. §-ának (3) bekezdése által szabályozott bírósági jogkörben okozott kár jogintézményéhez kapcsolódott.

A Pp. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróságnak az a feladata, hogy - összhangban az 1. §-ban foglaltakkal - a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse. A Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján pedig az államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. Ezeket a szabályokat kell alkalmazni a bírósági és ügyészségi jogkörben okozott kárért való felelősségre is, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

A felperesnek a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján azt kellett bizonyítania, hogy az alperes a keresettel érintett perenkívüli eljárásban a felperes jogait akadályozó, tisztességtelen magatartást tanúsított, kirívóan súlyos jogsértést követett el, amivel okozati összefüggésben a felperes személyiségi jogai (egészség, emberi méltóság) sérültek, és ez neki nem vagyoni hátrányt okozott.

A 7.PK.50.577/1986. számú eljárásban tisztességtelen magatartás, kirívóan súlyos jogsértés megállapítására okot adó intézkedés vagy mulasztás azonban nem történt. A Miskolci Városi Bíróság a felperesnek a kereseti kérelemmel összefüggésben felsorolt beadványaira válaszolt és intézkedett. Így a 2007. december hó 7. napi beadványát követően - melyben a felperes egyetértett a felülvizsgálati kérelemmel és azzal, hogy a letét összege a letevő részére visszajár - a Legfelsőbb Bíróságra felterjesztette az iratokat. A 2010. szeptember hó 17. napi (45. sorszámú), a 2010. december hó 2. napai (47. sorszámú) és a 2011. január hó 21. napi (49. sorszámú) beadványaira részletes tájékoztatást tartalmazó végzésekkel reagált, amelyek tartalmából arra lehetett következtetni, hogy a felperes letét kifizetése iránti igényét nem tartotta teljesíthetőnek. A bíróság a végzéseiben utal arra, miszerint azon állítását korábban a letevő sem tudta megfelelően alátámasztani, hogy a 99 760 Ft-os kiutalt összeget a letéteményes nem vette fel, és ez utólag már nem is ellenőrizhető a letéti karton selejtezése miatt.

Az, hogy a kérelmet elutasító végzés helyett tájékoztatást tartalmazó végzések meghozatala eljárásjogilag megfelelő megoldás volt-e, a jelen eljárás keretei között nem volt vizsgálható. A kialakult bírói gyakorlat szerint ugyanis egyrészt a kártérítési per nem

jelenthet új jogorvoslati fórumot, másrészt jogszabály (eljárásjogi szabály) mikénti értelmezése egymagában jogellenes és felróható magatartást nem valósít meg, erre csak nyilvánvaló és kirívó jogsértés esetén van jogi lehetőség.

Az alperes tekintetében jogellenes, vétkes magatartás, kirívóan súlyos jogsértés nem volt megállapítható, azaz a kárfelelősség egyik feltétele hiányzott.

A felperes a további feltételek (kár, okozati összefüggés) vizsgálatához sem szolgáltatott elég adatot a perben. A részletes kereseti tényállás közlésére való többszöri felhívás ellenére sem nyilatkozott arra, hogy a megjelölt személyiségi jogai ténylegesen hogyan sérültek, a hivatkozott stressz és feszültség miként jelentkezett, mint nem vagyoni hátrány megállapítására okot adó sérelem. Ennek hiányában az elsőfokú bíróság a jogellenes magatartás megállapíthatósága esetén sem lett volna abban a helyzetben, hogy a bizonyítási eljárás további irányát meghatározza, így - bár arra a felperes indítványt tett - igazságügyi szakértőt rendeljen ki, hozzá kérdéseket intézzon. A felperes szűkszavú előadása folytán ugyanis a bizonyítandó tények, körülmények körét, az ehhez kapcsolódó szakkérdéseket sem lehetett meghatározni. A felperes a hivatkozásával szemben nem jelölt meg olyan tényt vagy körülményt sem, amelyet a Pp. 163. §-ának (3) bekezdése alapján köztudomásúnak kellett volna tekinteni. Önmagában ugyanis azzal az állításával, hogy a bírósági eljárások, illetőleg az általa tisztességtelennek tartott, de ilyenek nem bizonyított eljárás köztudottan stressz forrása, a fenti követelménynek nem tett eleget.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a felperes keresetét ebben a részben is elutasította, és őt a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes jogi képviselőjével felmerült jogtanácsosi munkadíjból álló perköltség megfizetésére. A felperes teljes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt illeték az állam terhén marad.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a keresetének történő helyt adást, vagylagosan pedig annak hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása mellett. Sérelmezte, hogy őt nem részesítette egyediesített tájékoztatásban az elsőfokú bíróság, ahogy a tényállást sem megfelelően állapította meg, azt nem tárta fel, továbbá a bizonyítékok értékelése okszerűtlen volt és azokból megalapozatlan jogi következtetésre jutott. A letéti eljárásban a jogutódlást már korábban meg kellett volna állapítani, amelynek hiányában nem tudott nyilatkozatot tenni. A 13. sorszám alatti végzést nem kellett kérnie, hanem azt jogszabály alapján kellett volna a részére megküldeni. Változatlanul hiányolta azon kérelmének elbírálását, amelyben mint örökös kérte a letét kiutalását. Ennek elmaradása miatt jogorvoslattal sem tudott élni. Kérelme ellenére nem hívták fel az alperest nyilatkozattételre, amely miatt nem tudott ő maga sem további nyilatkozatot tenni. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla egyik eseti döntésére, amely szerint köztudomású a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése jelentette, a peres ügyek intézésével együtt járó meghaladó pszichés megterhelés, így ehhez konkrét egészségkárosítást nem is kellett bizonyítania. Hivatkozott a 34/1992. és a 8/1990. AB határozatokra. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem részletezte a jogtanácsosi munkadíj mibenlétét, ami nem áll arányban a kifejtett tevékenységgel, továbbá indokolatlanul került ahhoz általános forgalmi adó felszámítására sor.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Az ítélőtábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt kisebb részben találta alaposnak a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és abból az ügy érdemét illetően helytálló jogi következtetéseket vont le. Annak indokaival is minden tekintetben egyetért az ítélőtábla anélkül, hogy azt ehelyütt megismételné, így csupán a fellebbezés által szükségessé tett kiegészítést teszi.

Az elsőfokú bíróság a 2013. május hó 23. napján tartott tárgyaláson eleget tett a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésének alapuló tájékoztatási kötelezettségének, arra kellően egyediesített formában került sor (a jegyzőkönyvmásolatot a felperes 2013. június hó 10. napján át is vette), így nem valósult meg az általa állított eljárásjogi szabálysértés.

Tekintettel arra, hogy a Miskolci Városi Bíróság 7.Pk.50.577/1986/13. számú végzésének meghozatalára még azt megelőzően került sor, hogy a felperes és ifj. **F. Z.**, jogutódi minőségét megállapították volna, alaptalanul állította a felperes, miszerint ezt a határozatot neki jogszabály alapján kellett volna megküldeni. A közlési kötelezettség vele szemben csak akkortól terhelte az eljáró bíróságot, amikortól félként vett részt az eljárásban - Pp. 219. §-a (1) bekezdésének d) pontja. Mivel az alperes azzal, hogy az inkriminált végzést a felperesnek nem kézbesítette, nem sértett jogszabályi kötelezettséget, a kézbesítés alapeljárásban történt elmaradását és a végzés másolatának jelen perben történt kiadását nem lehetett még a perköltség meghatározása során sem az alperes terhére értékelni.

A peranyag-szolgáltatási kötelezettség elsősorban a felperest terhelte, aki ezt nem háríthatta el azzal, hogy az alperes nyilatkozatának hiányában nem tudott maga sem további nyilatkozatot tenni. Tény, hogy a felperes a bíróság felhívása ellenére kellően részletes kereseti tényállítást nem tett (Pp. 121. §-a (1) bekezdésének c) pontja), ami lehetővé tette volna az elsőfokú bíróság számára a bizonyítás további irányának a kijelölését, és az ezzel összefüggő tájékoztatás megadását.

A kártérítési felelősség megállapításához szükséges feltételek konjunktív - azaz összefüggő - feltételek, amely azt jelenti, hogy bármelyik hiánya kizárja a kártérítési felelősség megállapítását. Az elsőfokú bíróság az alperes kártérítési felelősségének a hiányát elsősorban a jogellenes, vétkes magatartás, kirívóan súlyos jogsértés hiányában állapította meg, ami okafogyottá tette a további feltételek vizsgálatát, amint erre utalt is az ítélete indokolásában. Mivel az alperes részéről megvalósult tisztességtelen eljárás nem került megállapításra, nem lehet azt a kijelentést sem tenni, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése a köztudomás szerint meghaladja a peres ügyek intézésével együtt járó pszichés megterhelés, ezért a felperesnek konkrét egészségkárosítást nem is kellett volna bizonyítania.

Az alperes részére járó jogtanácsosi díj a Pp. 67. §-ának (2) bekezdése szerint alkalmazandó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja (nem vagyoni kártérítés iránti kereset), illetőleg a (3) bekezdése (irat kiadása iránti kereset) szerinti minimum munkadíj, így ezt külön nem kellett részleteznie az elsőfokú bíróságnak, ennél kevesebb ugyanis nem volt megállapítható.

Annyiban alapos volt a fellebbezés, hogy a jogtanácsosi munkadíj után nem volt helye általános forgalmi adót felszámolni, így ennek összegével az alperesnek járó perköltséget csökkentette az ítéletábra.

A leírtak miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta. A felperes a megváltoztatott döntés ellenére a per főtárgyát illetően változatlanul teljes mértékben pervesztes maradt, ezért a perköltségre vonatkozó rendelkezés a rendelkező részben írtakon túl további korrekciót nem igényelt.

A felperes a fellebbezési eljárásban túlnyomó részben - a per főtárgya tekintetében teljesen - pervesztes lett, ezért az ítéletábra őt kötelezte a jogi képviselővel eljáró alperes költségének megfizetésére a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint. A jogtanácsosi munkadíjban jelentkező perköltség összegét a Pp. 67. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A le nem rótt 72 000 Ft fellebbezési eljárási illetéket a pervesztes felperes személyes költségmentessége okán a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viseléséről az ítéletábra a felperes peresztességre tekintettel rendelkezett a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése szerint, azt az állam viseli a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-ának (2) bekezdése alapján.

Debrecen, 2014. március hó 18. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Pribula László sk. bíró

A kiadmány hitelél:

tisztviselő